

Izveštaj o službenoj posjeti delegacije Ministarstva zdravlja Republici Francuskoj koju je predvodio ministar zdravlja dr Vojislav Šimun, 13-15.maj 2024.godine, Pariz, Francuska.

Delegacija Ministarstva zdravlja, predvođena ministrom zdravlja dr Vojislavom Šimunom boravila je u službenoj posjeti Francuskoj, 13-15.maja 2024. godine.

Pored ministra dr Vojislava Šimuna, u crnogorskoj delegaciji su bili dpc. dr Milena Cojić, državna sekretarka Ministarstva zdravlja, mr Mirjana Đuranović, načelnica Odjeljenja za međunarodnu saradnju i drsci. Med. Aleksandar Čelebić, Klinički centar Crne Gore.

Bilateralni sastanak ministara zdravlja Crne Gore i Francuske održali su 14.maja 2024.godine, kojom prilikom su i potpisali Izjavu namjere o saradnji između Ministarstva zdravlja Crne Gore i Ministarstva za zdravstvo i prevenciju Republike Francuske o saradnji u oblasti zdravstva.

Oblasti saradnje prepoznate ovim dokumentom, odnose se na razmjenu informacija i iskustava u oblasti zdravstva i u duhu tekućih evropskih pregovora, organizacije, funkcionisanja i reforme sistema zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja, zatim prevencije, borbe protiv malignih i nezaraznih bolesti, epidemiološke kontrole infektivnih bolesti i zaraznih bolesti uopšte, kao i farmaceutskih i medicinskih uređaja, medicinske opreme, proizvoda i tehnoloških dostignuća vezanih za medicinu i zdravstvo. Pored toga, prepoznate su i mogućnosti saradnje u oblasti digitalnog zdravlja, telemedicine, razmjene zdravstvenih eksperata u svrhu obuke u zdravstvenim ustanovama zemalja potpisnica i razmjene iskustava o zdravstvenim uslugama koje se pružaju kroz model javno-privatnog partnerstva.

Potpisana Izjava namjere o saradnji u oblasti zdravstva postavlja osnov za dugoročnu saradnju između Crne Gore i Republike Francuske u oblasti zdravstva, stvarajući održiv i uzajaman odnos u osnaživanju zdravstvenog sistema. Intenziviranje saradnje sa zdravstvenim resorom i ustanovama Republike Francuske od posebne je važnosti za stvaranje zajedničke platforme za razmjenu znanja, iskustava i najboljih praksi u oblasti zdravstva.

Ministar Valetu izrazio je zadovoljstvo zbog potpisivanja Izjave namjere, čime su se stvorili povoljni uslovi za saradnju u oblasti javnog zdravlja. Od izuzetnog značaja je osnaživanje zdravstvenog sistema kroz prevenciju, modernizaciju i integraciju u Evropsku zdravstvenu uniju, obezbjeđivanje ekspertize i dijeljenje, odnosno, prenošenje iskustva. Crnogorski i francuski ministar su se složili da jačanje bilateralne saradnje podstiče istraživanje, inovacije i pristup medicinskim proizvodima, osnovu za zajednički rad na izazovima, kao što su pandemije, javno zdravlje i jačanje otpornosti zdravstvenih sistema, a što je od značaja u kontekstu globalnih zdravstvenih izazova.

Ministar Šimun je saopštio da je bilateralni ministarski sastanak ministara zdravlja na fonu sastanka premijera Crne Gore Milojka Spajića i predsjednika Republike Francuske Emanuela Makrona na kojem je dogovorena saradnja u četiri oblasti: zdravstvu, odbrani, ekologiji i turizmu. Kako je već započeta saradnja u oblasti odbrane između Crne Gore i Francuske, potencijalna izgradnja Univerzitetškog kliničkog centra je konkretan primjer realizacije planirane saradnje. Ministar je saopštio da je u toku razgovora sa partnerima iz bolnice AP HP i kompanijom Buig (Bouygoues Batiment International) iskrsla je još jedna ideja, dogradnja/rekonstrukcija dječije bolnice. Kako je u fazi priprema G2G aporazum između Crne Gore i Francuske, te da se očekuje da do kraja ove godine isti bude potpisan, isto će

predstavljati kamen temeljac za dalju saradnju i u oblasti zdravstva, a koja će se odnositi i na pitanje finansiranja cjelokupnog paketa.

Ministar je podsjetio da je Crne Gora u januaru 2024.godine potpisala EU4Health ugovor I da je u prilici da crpi finansijska sredstva iz EU, te da je Crna Gora prijavljena na nekoliko konkretna direktna predloga: kancer, telemedicine, mentalno zdravlja. U tom smislu, Ministarstvu zdravlja je potrebna podrška u pripremi projektnih predloga i jak strateški partner u kreiranju nosilaca projekata gdje bismo imali zajedničko partnerstvo. Uz to, Crnu Goru će posjetiti evropska komesarka za zdravstvo i bezbjednost hrane Stela Kyriakides, gdje će biti riječi o potencijalnom direktnom grantu.

Tema koja bi mogla biti predmet saradnje sa Francuskom je Institut za fizikalnu medicinu i reumatologiju u Igalu koji je jedini tog tipa u Evropi, tražimo kredibilne partnere koji bi ulagali u rekonstrukciju Instituta, pogotovu imajući u vidu lokalitete Instituta na moru i dva aerodroma u blizini njega, a broji preko 1500 kreveta i izvanrednu ekspertizu, što je veoma atraktivno za investiranje.

Istaknuto da su pokrenuti pregovori za finansiranje projekata sa Svjetskom bankom i drugim evropskim bankama, kao što su reforma primarne zdravstvene zaštite a kako bismo bili prijemčiviji za SB, zatraženo od francuske strane podrška u pripremi projekata, a naročito u oblasti finansiranja primarne zdravstvene zaštite i finansiranja medicinskog osoblja, što je u Francuskoj veoma uređeno, ta ekspertiza bi Crnoj Gori veoma značila.

Francuska strana je zahvalila na predstavljenim prioritetima ikako su projekti različitog nivoa sazrijevanja, saopštili da smatraju da je najzreliji upravo ovaj za Univerzitetksi KC u Podgorici, te da treba krenuti od njega a onda sagledati mogućnosti za nastavak i sa ostalim predlozima. Delegacija Crne Gore je informisala francusku stranu o dosadašnjoj dinamici i sprovedenim aktivnostima u vezi Univerzitetskog Kliničkog centra, uz najavu posjete kompaniji Buig i gradilištu bolnice Argenteil (CHU Argenteuil), odmah nakon ministarskog sastanka.

U nastavku službene posjete, delegacija se sastala i sa predstavnicima kompanije Buig i AP-HP, nakon čega je upriličena posjeta gradilištu bolnice Argenteil u Parizu. Na sastanku sa kompanijom Buig potpisan je Memorandum o razumijevanju kojim je predviđeno da navedena kompanija donira Crnoj Gori Studiju izvodljivosti za izgradnju Univerzitetskog Kliničkog centra Crne Gore. Memorandum je potpisan kako bi Buig mogao podnijeti aplikacij FASEP-u (FASEP je francuska budžetska jedinica za finansiranje projekata), a o ishodu/prihvatanju aplikacije se odlučuje do kraja maja 2024.godine.

Tokom službenog boravka u Parizu, 15.maja, ministar Šimun je razgovarao sa dr Alexandre Loupyjem, (Alexandre Loupy, MD PhD) koji je tim lider epidemiološkog istraživačkog tima u Nacionalnom Institutu za zdravlje i medicinsko istraživanje (Inserm). On je takođe profesor nefrologije koji radi na Odjeljenju za transplantaciju bubrega bolnice Necker. Osnivač je Paris Transplant Group 2008.godine.

Ministar Šimun je informisao prof. Lupija o programu transplantacije u Crnoj Gori, da su izvjesne obuke timova sprovedene u transplantacionom centru u Zgarebu, ali da naš tim još uvijek nije u potpunosti obučen za operativne zahvate. Takođe je izrazio zabrinutost kako se odvija saradnja sa Njemačkom te da će ista vjerovatno biti otkazana. U tom smislu i Ministarstvo zdravlja traži novog partnera za ovu oblast. Prof. Lupi je predložio da naši stručnjaci učestvuju zajedno sa francuskim kolegama u istraživačkim projektima koji se sprovode (bubreg, jetra, srce, pankreas) na AHPH u saradnji sa Univerzitetom u Parizu i INSERM, ali i za bilo koju drugu oblast koja se istražuje. Ova vrsta saradnje se može uklopiti i u okvir Sporazuma Ministarstva zdravlja Crne Gore i AHPH, koji je potpisan 4.decembra 2023.godin u Podgorici. Prvi korak bi bio da prof Lupi potpiše prijem stručnjaka u svojstvu direktora ustanove, kako bi se zdravstveni radnici iz Crne Gore usavršavali u toj ustanovi.

Razgovarano je o stepenu razvoja transplantacionog programa u regionu, prof. Lupi nije u potpunosti upoznat sa programima transplanatcije u Republici Srbiji ali je naveo primjer Republike Hrvatske kao značajno prepoznatu u oblasti transplantacija, a i saraduje sa hrvatskim zdravstvom.

Ministar Šimun je zatražio posredovanje prof. Lupija u komunikaciji sa hrvatskom stranom, tačnije ako bi mogao pomoći da KC Rebro u Zagrebu odgovori na upit Kliničkog centra Crne Gore o sklapanju ugovora u oblasti transplantacije. Prof. Lupi uočava nekoliko polja potencijalne saradnje u smislu kanala komunikacije između Transplant Unit kojim rukovodi, sugerisao da naši stručnjaci dolaze na obuku iz više oblasti, imajući u vidu da su u vrhu obuka i edukacija u posljednjih deset godina u Evropi. To bi bio prvi korak kako prof. Lupi sagledava mogućnosti saradnje. Naveo je takođe da trenutno saraduje sa Hrvatskom te da može posredovati u obnavljanju saradnje Crne Gore i Hrvatske u oblasti transplantacije. Pomenio je takođe i da Hrvatska ima dobre i hirurge i programe, ali ne još uvijek programe edukacije i istraživanja. Napomenuo je da institucija kojom rukovodi ima 20-25 miliona koje su dobili za brojne programe, i da apliciraju i za dodatnih 30 miliona za projekte, kao i da raspolažu dobrom infrastrukturom. Ministar Šimun je predstavio plan usavršavanja preostalog dijela tima za transplantaciju, budući da su hirurzi i neurolozi već obučeni, neophodno je na obuku uputiti urologe. Prof. Lupi je informisao crnogorsku delegaciju da se 16. septembra 2024. godine, u parizu održava Kongres za transplantaciju i pozvao na učešće crnogorske eksperte za ovu oblast.

Posjeta delegacije Ministarstva zdravlja Republici Francuskoj ocijenjena je korisnom i uspješnom, sa zaključkom da što prije treba pristupiti operacionalizaciji konkretnih aktivnosti predviđenih dokumentima koje su potpisale dvije strane, sa akcentom na infrastrukturnim objektima i jačanju zdravstvenih kapaciteta.